

Republica Moldova

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

CONVENȚIE Nr. CMAE94/2001
din 01.02.1995

CONVENȚIE - CADRU PENTRU PROTECȚIA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE*

Publicat : 30.12.2001 în TRATATE INTERNATIONALE Nr. 26 art. 94 Data intrării în vigoare

**În vigoare pentru Republica Moldova din 01 februarie 1998.*

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte state semnatare ale prezentei Convenții-cadru, considerînd că scopul Consiliului Europei îl constituie realizarea unei unități mai strînse între membrii săi în vederea salvagădării și promovării idealurilor și principiilor, care reprezintă patrimoniul lor comun,

considerînd că unul dintre mijloacele pentru atingerea acestui obiectiv constă în salvagădarea și dezvoltarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

dorind să dea urmare Declarației șefilor de state și de guverne ai statelor membre ale Consiliului Europei, adoptată la Viena, la 9 octombrie 1993,

fiind hotărîte ca pe teritoriile lor respective să protejeze existența minorităților naționale,

considerînd că bulversările istoriei europene au arătat că protecția minorităților naționale este esențială pentru stabilitatea, securitatea democratică și pacea Continentului,

considerînd că o societate pluralistă și cu adevărat democratică trebuie nu numai să respecte identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă a fiecărei persoane aparținînd unei minorități naționale, dar și, deopotrivă, să creeze condiții corespunzătoare, care să le permită să își exprime, păstreze și dezvolte această identitate,

considerînd că realizarea unui climat de toleranță și dialog este necesară pentru a permite diversității culturale să reprezinte o sursă, dar și un factor, nu de divizare, ci de îmbogățire a fiecărei societăți,

considerînd că realizarea unei Europe tolerante și prospere nu depinde numai de cooperarea dintre state, ci necesită și cooperarea transfrontalieră între autorități locale și regionale, cu respectarea Constituției și a integrității teritoriale a fiecărui stat,

ținînd seama de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și de Protocoalele sale,

ținînd seama de angajamentele privind protecția minorităților naționale conținute în convențiile și declarațiile Națiunilor Unite, precum și în documentele Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, în special cel de la Copenhaga, din 29 iunie 1990;

fiind hotărîte să definească principiile care trebuie respectate și obligațiile care decurg din acestea pentru a asigura, în statele membre și celelalte state care pot deveni părți la prezentul instrument, protecția efectivă a minorităților naționale și a drepturilor persoanelor aparținînd acestora, în cadrul statului de drept, cu respectarea integrității teritoriale și a suveranității naționale,

fiind hotărîte să aplice principiile enunțate în prezenta Convenție-cadru prin legislația națională și politici guvernamentale corespunzătoare,

au convenit asupra celor ce urmează:

TITLUL I

Articolul 1

Protecția minorităților naționale și a drepturilor și libertăților persoanelor aparținând acestora face parte integrantă din protecția internațională a drepturilor omului și, ca atare, constituie domeniu de cooperare internațională.

Articolul 2

Dispozițiile prezentei Convenții-cadru vor fi aplicate cu bună-credință, într-un spirit de înțelegere, toleranță și cu respectarea principiilor bune vecinătăți, relațiilor prietenești și cooperării între state.

Articolul 3

1) Orice persoană aparținând unei minorități naționale are dreptul să aleagă liber dacă să fie tratată sau nu ca atare și nici un dezavantaj nu poate rezulta dintr-o asemenea alegere ori din exercițiul drepturilor legate de aceasta.

2) Persoanele aparținând minorităților naționale pot exercita drepturile și libertățile, ce decurg din principiile enunțate în prezenta Convenție-cadru, individual sau în comun cu alții.

TITLUL II

Articolul 4

1) Părțile se angajează să garanteze fiecărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul la egalitate în fața legii și la egala protecție a legii. În această privință, orice discriminare bazată pe apartenența la o minoritate națională este interzisă.

2) Părțile se angajează să adopte, dacă este cazul, măsuri adecvate pentru a promova, în toate domeniile vieții economice, sociale, politice și culturale, egalitatea deplină și efectivă între persoanele aparținând unei minorități naționale și cele aparținând majorității. Ele vor ține seama în mod corespunzător, în această privință, de condițiile specifice în care se află persoanele aparținând minorităților naționale.

3) Măsurile adoptate în conformitate cu paragraful 2) nu vor fi considerate acte de discriminare.

Articolul 5

1) Părțile se angajează să promoveze condițiile de natură să permită persoanelor aparținând minorităților naționale să își mențină și dezvolte cultura, precum și să își păstreze elementele esențiale ale identității lor, respectiv religia, limba, tradițiile și patrimoniul lor cultural.

2) Fără a se aduce atingere măsurilor luate în cadrul politicii lor generale de integrare, Părțile se vor abține de la orice politică ori practică având drept scop asimilarea persoanelor aparținând minorităților naționale împotriva voinței acestora și vor proteja aceste persoane împotriva oricărei acțiuni vizând o astfel de asimilare.

Articolul 6

1) Părțile vor încuraja spiritul de toleranță și dialogul intercultural și vor lua măsuri eficiente pentru promovarea respectului reciproc, înțelegerii și cooperării dintre toate persoanele care trăiesc pe teritoriul lor, indiferent de identitatea etnică, culturală, lingvistică ori religioasă a acestora, îndeosebi în domeniile educației, culturii și al mijloacelor de informare.

2) Părțile se angajează să ia măsuri corespunzătoare pentru a proteja persoanele care ar putea fi victime ale amenințărilor sau actelor de discriminare, ostilitate sau violență, datorită identității lor etnice, culturale, lingvistice sau religioase.

Articolul 7

Părțile vor asigura respectarea drepturilor fiecărei persoane aparținând unei minorități naționale la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere, la libertatea de expresie și la libertatea de gândire, conștiință și religie.

Articolul 8

Părțile se angajează să recunoască fiecărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul de a își manifesta religia sau credința sa și dreptul de a înființa instituții, organizații și asociații religioase.

Articolul 9

- 1) Părțile se angajează să recunoască faptul că dreptul la libertatea de expresie a fiecărei persoane aparținând unei minorități naționale include libertatea de opinie și libertatea de a primi și comunica informații sau idei în limba minoritară, fără ingerințe ale autorităților publice și independent de frontiere. Părțile vor veghea ca, în cadrul sistemelor lor legislative, persoanele aparținând unei minorități naționale să nu fie discriminate în accesul la mijloacele de informare.
- 2) Paragraful 1) nu împiedică Părțile să utilizeze un regim de autorizare, nediscriminatoriu și fondat pe criterii obiective, pentru societățile de radio sonor, televiziune și cinema.
- 3) Părțile nu vor crea obstacole în calea înființării și utilizării mijloacelor de informare scrisă de către persoanele aparținând minorităților naționale. În cadrul legal organizat pentru radioul sonor și televiziune, ele vor veghea ca, în măsura posibilului și ținând seama de prevederile paragrafului 1), persoanelor aparținând minorităților naționale să le fie acordată posibilitatea de a-și crea și utiliza propriile mijloace de informare.
- 4) În cadrul sistemului legislației lor, Părțile vor adopta măsuri adecvate pentru facilitarea accesului persoanelor aparținând minorităților naționale la mijloacele de informare, pentru promovarea toleranței și pentru a permite pluralismul cultural.

Articolul 10

- 1) Părțile se angajează să recunoască oricărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul de a folosi liber și fără ingerință limba sa minoritară, în privat și în public, oral și în scris.
- 2) În ariile locuite tradițional sau în număr substanțial de persoane aparținând minorităților naționale, dacă aceste persoane solicită acest lucru și acolo unde această cerere corespunde unei nevoi reale, Părțile se vor strădui să asigure, în măsura posibilului, condiții care să permită folosirea limbii minoritare în raporturile dintre aceste persoane și autoritățile administrative.
- 3) Părțile se angajează să garanteze dreptul oricărei persoane aparținând unei minorități naționale de a fi informată cu promptitudine, într-o limbă pe care o înțelege, cu privire la motivele arestării sale, la natura și cauza acuzației aduse împotriva sa și să se apere în această limbă, dacă este necesar, cu asistența gratuită a unui interpret.

Articolul 11

- 1) Părțile se angajează să recunoască oricărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul de a folosi numele și prenumele (patronimul) sale în limba minoritară, precum și dreptul la recunoașterea oficială a acestora, în conformitate cu modalitățile prevăzute în sistemul lor legal.
- 2) Părțile se angajează să recunoască oricărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul de a expune în limba sa minoritară însemne, inscripții și alte informații cu caracter privat, vizibile pentru public.
- 3) În ariile locuite în mod tradițional de un număr substanțial de persoane aparținând unei minorități

naționale Părțile vor depune eforturi, în cadrul sistemului lor legal, inclusiv, atunci când este cazul, în cadrul acordurilor încheiate cu alte state, și ținând seama de condițiile lor specifice, pentru expunerea denumirilor locale tradiționale, a denumirilor străzilor și a altor indicații topografice destinate publicului, deopotrivă în limba minoritară, acolo unde există o cerere suficientă pentru astfel de indicații.

Articolul 12

- 1) Părțile, dacă este necesar, vor lua măsuri în domeniul educației și al cercetării pentru a încuraja cunoașterea culturii, istoriei, limbii și religiei atât ale minorităților lor naționale, cât și ale majorității.
- 2) În acest context, Părțile vor asigura, între altele, posibilități corespunzătoare pentru pregătirea profesorilor, accesul la manuale și vor facilita contactele dintre elevi și profesori ai diferitelor comunități.
- 3) Părțile se angajează să promoveze șanse egale de acces la educația de toate nivelurile pentru persoanele aparținând minorităților naționale.

Articolul 13

- 1) În cadrul sistemului lor educațional, Părțile vor recunoaște dreptul persoanelor aparținând unei minorități naționale de a înființa și administra propriile instituții private de educație și formare.
- 2) Exercițiul acestui drept nu implică nici o obligație financiară pentru Părți.

Articolul 14

- 1) Părțile se angajează să recunoască dreptul oricărei persoane aparținând unei minorități naționale de a învăța limba sa minoritară.
- 2) În ariile locuite tradițional sau în număr substanțial de persoane aparținând minorităților naționale, dacă există o cerere suficientă, Părțile vor depune eforturi pentru a asigura, în măsura posibilului și în cadrul sistemului lor educațional, ca persoanele aparținând acestor minorități să beneficieze de posibilități corespunzătoare de învățare a limbii lor minoritare ori de a primi o educație în această limbă.
- 3) Paragraful 2) al acestui articol se va aplica fără a se aduce atingere învățării limbii oficiale ori predării în această limbă.

Articolul 15

Părțile vor crea condițiile necesare pentru participarea efectivă a persoanelor aparținând minorităților naționale la viața culturală, socială și economică și la treburile publice, în special acelea care le privesc direct.

Articolul 16

Părțile se vor abține să ia măsuri care, modificând proporțiile populației din arii locuite de persoane aparținând minorităților naționale, sunt îndreptate împotriva drepturilor și libertăților decurgând din principiile înscrise în prezenta Convenție-cadru.

Articolul 17

- 1) Părțile se angajează să nu aducă atingere dreptului persoanelor aparținând minorităților naționale de a stabili și menține contacte libere și pașnice peste frontiere cu persoane care se află în mod legal în alte state, îndeosebi cu acelea cu care au în comun identitatea etnică, culturală, lingvistică sau religioasă, ori patrimoniul cultural.
- 2) Părțile se angajează să nu aducă atingere dreptului persoanelor aparținând minorităților naționale

de a participa la activitățile organizațiilor neguvernamentale, atât la nivel național, cât și internațional.

Articolul 18

- 1) Părțile vor depune eforturi pentru a încheia, dacă este necesar, acorduri bilaterale și multilaterale cu alte state, îndeosebi cu statele vecine, pentru a asigura protecția persoanelor aparținând minorităților naționale respective.
- 2) Dacă este cazul, Părțile vor lua măsuri pentru încurajarea cooperării transfrontaliere.

Articolul 19

Părțile se angajează să respecte și să aplice principiile înscrise în prezenta Convenție-cadru, aducându-le, dacă este necesar, numai acele limitări, restricții și derogări care sunt prevăzute în instrumentele juridice internaționale, în special în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în măsura în care acestea sunt relevante pentru drepturile și libertățile decurgând din principiile menționate.

TITLUL III

Articolul 20

În exercitarea drepturilor și libertăților decurgând din principiile înscrise în prezenta Convenție-cadru, orice persoană aparținând unei minorități naționale va respecta legislația națională și drepturile celorlalți, în special ale persoanelor aparținând majorității sau altor minorități naționale.

Articolul 21

Nici o dispoziție din prezenta Convenție-cadru nu va fi interpretată ca implicând vreun drept de a întreprinde vreo activitate ori vreun act contrar principiilor fundamentale ale dreptului internațional, în special celor ale egalității suverane, integrității teritoriale și independenței politice a statelor.

Articolul 22

Nici o dispoziție din prezenta Convenție-cadru nu va fi interpretată ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale, care pot fi recunoscute în conformitate cu legile oricărei Părți Contractante sau cu orice altă convenție, la care respectiva Parte Contractantă este parte.

Articolul 23

Drepturile și libertățile decurgând din principiile înscrise în prezenta Convenție-cadru, în măsura în care acestea fac obiectul unei prevederi corespondente din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau din Protocoalele adiționale ale acesteia, vor fi înțelese în conformitate cu aceste din urmă prevederi.

TITLUL IV

Articolul 24

- 1) Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei este însărcinat să vegheze la aplicarea prezentei Convenții-cadru de către Părțile Contractante.
- 2) Părțile, care nu sunt membre ale Consiliului Europei, vor participa la mecanismul de supraveghere a punerii în aplicare, potrivit unor modalități care urmează a fi determinate.

Articolul 25

- 1) Într-un interval de un an de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții-cadru cu privire la respectiva Parte Contractantă, aceasta va transmite Secretarului General al Consiliului Europei informații complete asupra măsurilor legislative și de altă natură, adoptate întru aplicarea angajamentelor enunțate în prezenta Convenție-cadru.
- 2) Ulterior, fiecare Parte Contractantă va transmite Secretarului General, periodic și oricând Comitetul Miniștrilor solicită, orice informații suplimentare, relevante pentru aplicarea prezentei Convenții-cadru.
- 3) Secretarul General va înainta Comitetului Miniștrilor informațiile transmise în conformitate cu prevederile prezentului articol.

Articolul 26

- 1) În evaluarea adecvării măsurilor adoptate de Părți pentru punerea în aplicare a principiilor enunțate în prezenta Convenție-cadru, Comitetul Miniștrilor va fi asistat de un Comitet consultativ, ai cărui membri vor avea experiență recunoscută în domeniul protecției minorităților naționale.
- 2) Compunerea Comitetului consultativ și procedura acestuia vor fi fixate de către Comitetul Miniștrilor într-un interval de un an de la data intrării în vigoare a prezentei Convenții-cadru.

TITLUL V

Articolul 27

Prezenta Convenție-cadru va fi deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Până la data intrării sale în vigoare, ea va fi, de asemenea, deschisă spre semnare oricărui alt stat invitat în acest sens de Comitetul Miniștrilor. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 28

- 1) Prezenta Convenție-cadru va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data la care douăsprezece state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate de Convenția-cadru, conform dispozițiilor articolului 27.
- 2) Pentru oricare stat membru care își exprimă ulterior consimțământul de a fi legat de Convenția-cadru, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare.

Articolul 29

- 1) După intrarea în vigoare a prezentei Convenții-cadru și după consultarea statelor contractante, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei va putea invita să adere la Convenție, printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută de articolul 20 d) din Statutul Consiliului Europei, orice state, care nu sunt membre ale Consiliului Europei care, fiind invitate să semneze conform dispozițiilor articolului 27, nu au făcut-o încă, sau orice alt stat care nu este membru.
- 2) Pentru orice stat care aderă, Convenția-cadru va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 30

- 1) Orice stat poate, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să specifice teritoriul sau teritoriile, pentru care acesta asigură

relațiile internaționale, căruia sau cărora i se va sau li se va aplica prezenta Convenție-cadru.

2) Orice stat poate, la oricare dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții-cadru la oricare alt teritoriu specificat în declarație. Cu privire la acest teritoriu, Convenția-cadru va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data primirii declarației de către Secretarul General.

3) Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în ce privește oricare teritoriu specificat printr-o astfel de declarație, prin notificare adresată Secretarului General. Retragerea devine efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 31

1) Orice Parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție-cadru, printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei.

2) Denunțarea devine efectivă în prima zi a lunii, care urmează expirării unei perioade de șase luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 32

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului, celorlalte state semnatare și oricărui stat care a aderat la prezenta Convenție-cadru:

a) orice semnare;

b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;

c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții-cadru, în conformitate cu articolele 28, 29 și 30;

d) orice alt act, notificare sau comunicare legate de prezenta Convenție-cadru.

Drept pentru care, subsemnații, având depline puteri în acest sens, au semnat prezenta Convenție-cadru.

Încheiată la Strasbourg, la 1 februarie 1995, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite o copie certificată fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei și fiecărui stat invitat să semneze sau să adere la prezenta Convenție-cadru.

FRAMEWORK CONVENTION FOR THE PROTECTION OF NATIONAL MINORITIES